

[Else Zeuthen.]

sådanne forhandlinger har Vesten ingen muligheder for at øve indflydelse. En ordning under betryggende forhold for Vesteuropas små lande og Tysklands naboer fortoner sig dermed i det uvisse. Ingen kan jo i dag sige, hvad fremtidens magthavere kan forpligte sig til i Tyskland for at opnå det største gode, som det må tegne sig for den tyske befolkning, nemlig genforening mellem Østtyskland og Vesttyskland.

Hele den fra Vestens side førte politik har, selv udfra dens egne forudsætninger, været for stiv. Den har ikke draget konsekvenserne af den nye strategiske udvikling, således som f. eks. Churchill var villig til at gøre. Den har ikke draget de realpolitiske konsekvenser af, at Tysklands fredelige genforening og dermed fred i Centraleuropa kun kan opnås ved forhandling med Sovjetunionen, og den har dermed ikke sat alt ind på at opnå dette mål, medens man endnu havde mulighed for at sikre sin indflydelse på det resultat, der skulle komme ud af det. Det vil sige: før man endnu havde givet Vesttyskland dets suverænitét igen.

For mig at se er hele denne politik skæbnesvanger og til hinder for en rolig og fredelig udvikling i Europa. Vel ved jeg, at denne politik ville være blevet ført igennem uden Danmarks, ja, selv måske uden Frankrigs stemme, men det ville være forkert i denne debat ikke at erkende de perspektiver, der åbner sig med denne beslutning, som vi i dag er med til at tage.

Johs. Christiansen: Man har fra konservativ side ment at kunne anføre en udtalelse af mig fra 1951 som argument mod det nu af det radikale venstre fremsatte lovforslag om folkeafstemning i spørgsmålet om et genoprustet Vesttysklands indtræden i NATO-systemet.

Hvis man fra konservativ side havde overvejet, hvad jeg sagde dengang, og set det i forbindelse med den situation, der nu foreligger, ville jeg tro, at man ikke var gået så stærkt frem, som tilfældet er. I forbindelse med forslaget om oprettelsen af en vestlig fælles forsvarsstyrke m. v. udtalte jeg den 6. februar 1951 — folketingets forhandlinger 1950—51, sp. 2076 —:

„Det af kommunisterne stillede ændringsforslag er der jo overhovedet ingen mulighed for at praktisere. . . . Folkeafstemningsprincippet skulle have været anvendt på det rigtige tidspunkt, nemlig forinden tilslutningen til Atlantpagten blev givet. Man vil vide, at mit parti dengang stillede forslag netop derom; desværre blev det stemt ned. Det, kommunisterne her foreslår, er efter min opfattelse en kompromittering af hele folkeafstemningstanken“.

Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger, navnlig i anledning af, at det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft har draget sagen frem her i dag igen. I 1951 afviste jeg på mit partis vegne et forslag, der netop henviste spørgsmålet om Danmarks stilling til Tysklandsproblemet til afgørelse ved en folkeafstemning, det er rigtigt; men når man så fra konservativ side stiller det spidsfindige spørgsmål, hvordan det samme parti så nu kan forlange samme sag lagt ud til en folkeafstemning, må jeg sige, at jeg ikke rigtigt forstår, at man stiller det spørgsmål på den måde, man gør.

Man gør gældende, at situationerne i 1951 og nu er analoge. Sandheden er den, at de to situationer overhovedet ikke kan sammenlignes. Det, folketinget havde til behandling i 1951, var forslaget om at godkende den såkaldte Bruxellesoverenskomst. Det er rigtigt, at den bl. a. indeholdt en bestemmelse om Vesttysklands indtræden i det europæiske fællesforsvar, men den indeholdt tillige to andre bestemmelser, nemlig for det første om at forbedre og fremskynde den militære planlægning og opstilling af de fornødne militære styrker og for det andet om at forenkle kommandoorganisationen ved udnævnelse af en øverstbefalende for samtlige NATO-styrker i Vesteuropa. Der var altså her tale om hele tre forskellige spørgsmål at tage stilling til, men heraf følger også, at folkeafstemning i dette tilfælde var udelukket. Den samme vælger kunne nemlig udmærket være modstander af vesttyske styrker i NATO, men tilhænger af de andre to punkter, som jeg anførte. Med andre ord, det ville ikke have været muligt at forme et folkeafstemningsspørgsmål på en sådan måde, at vælgerne kunne svare ja eller nej. Følgelig var vi i fuld overensstemmelse med de